

VREG

uw gids op de
energiemarkt

Koning Albert II-laan 20 bus 19
1000 BRUSSEL
www.vreg.be

Advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 18 augustus 2017

met betrekking tot het ontwerpbesluit houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het voorkomen, detecteren, vaststellen en bestraffen van energiefraude, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 14 juli 2017.

ADV-2017-06

1. Inleiding

De VREG ontving op 19 juli een adviesaanvraag van de Vlaamse Regering met betrekking tot een ontwerpbesluit houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het voorkomen, detecteren, vaststellen en bestraffen van energiefraude, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 14 juli 2017 (hierna "Ontwerpbesluit"). De VREG werd daarbij verzocht dit advies te verlenen binnen een termijn van 30 dagen.

Voorliggend advies werd uitgevaardigd op 18 augustus 2017 en dit in het kader van onze taak om op verzoek van de Vlaamse Regering adviezen te verlenen met betrekking tot de elektriciteits- en gasmarkt, vermeld in artikel 3.1.3, §5, van het Energiedecreet.

2. Bespreking

Het Ontwerpbesluit bevat de nadere uitvoeringsregels bij het decreet van 24 februari 2017 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het voorkomen, detecteren, vaststellen en bestraffen van energiefraude.

De VREG heeft de volgende opmerkingen bij de inhoud van het Ontwerpbesluit:

- In het vooropgestelde nieuwe artikel 4.1.1 van het Energiebesluit, zoals opgenomen in artikel 2 van het Ontwerpbesluit, wordt de procedure beschreven die de netbeheerder moet volgen alvorens een afnemer die energiefraude pleegt kan afgesloten worden.

Paragraaf 1 van dit artikel beschrijft daarbij de procedure die de netbeheerder moet volgen indien hij aanwijzingen van energiefraude heeft als gevolg van datamining of profileren.

Indien de netbeheerder evenwel "objectief" vastgesteld heeft dat er energiefraude is gepleegd, kan de netbeheerder de procedure bedoeld in §1 overslaan en direct starten met de procedure zoals beschreven vanaf §2.

Wat wordt juist verstaan onder deze beschrijving ("objectief vastgestelde energiefraude")? Wil dit zeggen dat er al een verslag van vaststelling van de fraude moet zijn? Wat met de situaties waarin de netbeheerder nog geen objectieve vaststelling van de fraude heeft, maar wel vermoedens van fraude heeft op basis van andere elementen dan datamining en profilering. Bijvoorbeeld via kruising van bestanden, luchtbeelden,... Welke procedure moet de netbeheerder volgen indien de betrokken afnemer in deze gevallen een bezoek ter plaatse door de netbeheerder weigert of niet reageert op een verzoek daartoe?

- In het nieuw voorgestelde artikel 4.1.2, §1, 4° en 5°, van het Energiebesluit wordt het onrechtmatig verkregen voordeel als gevolg van fraude in het kader van de toekenning van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten gelijkgesteld aan "het aantal onterecht toegekende certificaten". Het lijkt correcter om te spreken van "het aantal onterecht toegekende certificaten of de geldelijke tegenwaarde van de onterecht toegekende certificaten".

Indien de (als gevolg van de fraude) onrecht toegekende certificaten nog in de portefeuille van de betrokken fraudeur zijn, zal de VREG deze certificaten immers intrekken overeenkomstig artikel 6.1.6, §2, van het Energiebesluit. De VREG moet in dat geval wel op de hoogte worden gebracht van de fraude en het aantal onrecht toegekende certificaten (zie ook de voorlaatste opmerking). In deze situatie is er geen sprake van een onrechtmatig verkregen voordeel dat de netbeheerder nog moet recupereren bij de fraudeur.

Als de (als gevolg van de fraude) onrecht toegekende certificaten zich niet meer in de portefeuille van de fraudeur bevinden, dan zal het aantal certificaten dat toegekend wordt voor de productie in de betrokken installatie verminderd worden ("gecompenseerd worden") met het aantal onrecht toegekende certificaten, opnieuw op basis van artikel 6.1.6, §2, van het Energiebesluit. In deze situatie is er opnieuw geen sprake van een onrechtmatig verkregen voordeel dat de netbeheerder nog moet recupereren bij de fraudeur, behoudens wanneer de onrecht toegekende certificaten werden overgedragen aan de netbeheerder tegen minimumsteun en de minimumprijs werd verlaagd na de vaststelling van de fraude.

Een moeilijker situatie ontstaat er wanneer de (als gevolg van de fraude) onrecht toegekende certificaten zich niet meer in de portefeuille van de fraudeur bevinden en de betrokken installatie geen recht meer heeft op certificaten. In dat geval is er geen compensatie mogelijk, noch de intrekking van de toegekende certificaten. De VREG merkt op dat er voor deze gevallen momenteel geen sluitende regeling te vinden is in de energieregelgeving (noch in het Energiedecreet, noch in het Ontwerpbesluit). Het lijkt aangewezen om dat alsnog ook te regelen. Hieronder worden een aantal elementen aangehaald waarmee rekening gehouden moet worden bij het uitwerken van deze regeling.

Het gaat met name over de volgende situaties:

- De installatie krijgt geen certificaten meer en de (als gevolg van de fraude) onrecht toegekende certificaten zijn verkocht aan de netbeheerder aan minimumprijs

Indien de (als gevolg van de fraude) onrecht toegekende certificaten reeds verkocht zijn aan de netbeheerder aan minimumprijs, is er een onrechtmatig verkregen voordeel voor de betrokken fraudeur, gelijk aan de minimumsteun waaraan deze certificaten zijn verkocht aan de netbeheerder. Het is logisch dat de netbeheerder deze kosten probeert te recupereren bij de betrokken fraudeur. De regeling opgenomen in het Ontwerpbesluit kan hiertoe dienen. Het is echter belangrijk dat ook in deze gevallen de (als gevolg van de fraude) onrecht toegekende certificaten worden vernietigd. Deze certificaten hadden immers nooit mogen bestaan. Dit kan dan praktisch gebeuren door ze uit de portefeuille van de netbeheerder te halen en te vernietigen. Indien de netbeheerder de betrokken certificaten echter reeds opnieuw verkocht heeft op de markt of ze heeft ingediend in het kader van de DAEB regeling is dat evenwel niet mogelijk. Wat dient er dan te gebeuren?

- De installatie krijgt geen certificaten meer en de (als gevolg van de fraude) onterecht toegekende certificaten zijn verkocht aan een derde tegen een marktprijs

Indien de (als gevolg van de fraude) onterecht toegekende certificaten door de fraudeur verkocht zijn aan een derde tegen een bilaterale (markt)prijs is het onrechtmatig verkregen voordeel voor de betrokken fraudeur gelijk aan de (bilaterale) verkoopprijs van de certificaten. Dit is ook zo voorzien in het Ontwerpbesluit.

In dat geval moeten echter een aantal vragen gesteld worden:

- Is het logisch dat de netbeheerder dan de kosten van het onrechtmatig voordeel van deze fraude recupereert bij de betrokken fraudeur (cfr. het Ontwerpbesluit)? De netbeheerder heeft immers geen financieel nadeel van deze fraude die moet gecompenseerd worden.
 - Moet de derde die deze certificaten heeft aangekocht betrokken worden bij de regularisatie van de onterecht toegekende certificaten en het onrechtmatig voordeel daarvan? Ook als deze de certificaten te goeder trouw heeft aangekocht?
 - Indien het antwoord op de vorige vraag neen is, hoe kan dan het aantal in omloop zijnde certificaten gecorrigeerd worden?
 - Wat als de certificaten na de verkoop door de derde werden ingeleverd in het kader van de certificatenverplichting?
- In het vooropgestelde nieuwe artikel 11.1/3.1 , tweede lid, van het Energiebesluit is bepaald dat de netbeheerders jaarlijks aan het VEA een lijst bezorgen van hun personeelsleden die energiefraude zullen detecteren en vaststellen. Het is echter niet duidelijk welk voordeel deze overmaking heeft , noch wat VEA met deze lijst moet doen. Het lijkt nuttiger om deze (actuele) lijst te publiceren op de website van de netbeheerder, zodat afnemers de namen op de legitimatiekaarten en de verslagen van vaststelling kunnen verifiëren met de lijst.
 - In het nieuw voorgestelde artikel 4.1.2, §3, eerste lid, van het Energiebesluit dient de zinsnede “inclusief belastingen, heffingen en btw” geschrapt te worden. Dit lid gaat immers over de berekening van een hoeveelheid geleverde energie. Deze zinsnede staat wel correct in het derde lid, waar de prijs vastgesteld wordt waaraan deze hoeveelheid energie moet gewaardeerd worden. De netbeheerder moet deze belastingen, heffingen en btw uiteraard daarna doorstorten naar de bevoegde instantie.
 - In het nieuw voorgestelde artikel 4.1.2, §6, van het Energiebesluit moet toegevoegd worden dat een kopie van het verslag van vaststelling van de fraude met groenestroomcertificaten- en warmtekrachtcertificaten en/of van de vaststelling van het onrechtmatig verkregen voordeel in dat geval , door de netbeheerder overgemaakt moeten worden aan de VREG. Zonder deze melding weet de VREG immers niet dat er certificaten uit de portefeuille van de fraudeur ingetrokken moeten worden en hoeveel. In het geval de onterecht toegekende certificaten al verkocht zijn moet de VREG de vernietiging van de onterecht toegekende certificaten of het equivalent daarvan in de portefeuille van de netbeheerder ook kunnen opvolgen.

- In het Ontwerpbesluit wordt op een aantal punten de term “distributienetbeheerder” gebruikt terwijl de term “netbeheerder” meer aangewezen lijkt omdat zo ook de beheerder van het plaatselijk vervoernet voor elektriciteit meegenomen wordt (o.a. in het nieuw voorgestelde artikel 4.1.2, §6).

Voor de VREG

Brussel,

Thierry Van Craenenbroeck
Waarnemend algemeen directeur